

Midrashic Solutions for Problems in the Peshat: The Case of David's Ancestry

Dr. Leeor Gottlieb
Department of Bible, Bar-Ilan University

Source Sheet for the Shiur: Congregation Rinat Yisrael, Sunday, February 27'th, 2022

Each of the following enumerated sources appears below in original language, accompanied by English translation:

1. Shmuel Aleph (1Sam.) 17:55-58
2. Targum Yonatan ad loc.
3. Shmuel Bet (2Sam.) 17:25
4. Targum Yonatan ad loc.
5. Divrei HaYamim Aleph (1Chr.) 2:17
6. Targum Divrei HaYamim ad loc.
7. Yerushalmi Yevamot 8:3
8. Bavli Yevamot 76b-77a

<p>1. Shmuel Alef (1Sam.) 17:55-58</p>	<p style="text-align: right;">1Sam. 17:55 וְכִּרְאוֹת שָׂאוּל אֶת־דָּוִד יֵצֵא לְקַבֵּאת הַפְּלִשְׁתִּי אָמַר אֶל־אַבְנֵר שֶׁר הַצָּבָא בֶן־מִי־זֶה הַנָּעַר אַבְנֵר וַיֹּאמֶר אַבְנֵר חִי־נַפְשִׁי תִּמְלֹךְ אִם־יָדַעְתִּי :</p> <p style="text-align: right;">1Sam. 17:56 וַיֹּאמֶר תִּמְלֹךְ שְׂאֵל אַתָּה בֶן־מִי־זֶה הָעֶלְם : ס</p> <p style="text-align: right;">1Sam. 17:57 וּכְשׁוּב דָּוִד מִהַכּוֹת אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֹתוֹ אַבְנֵר וַיִּבְאֵהוּ לִפְנֵי שָׂאוּל וְרֹאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי בְיָדוֹ :</p> <p style="text-align: right;">1Sam. 17:58 וַיֹּאמֶר אֵלָיו שָׂאוּל בֶּן־מִי אַתָּה הַנָּעַר וַיֹּאמֶר דָּוִד בֶּן־עַבְדְּךָ יִשִׁי בֵּית הַלְחִמִּי :</p>
<p>English translation according to NJPS version</p>	<p>1Sam. 17:55 ¶ When Saul saw David going out to assault the Philistine, he asked his army commander Abner, “Whose son is that boy, Abner?” And Abner replied, “By your life, Your Majesty, I do not know.”</p> <p>1Sam. 17:56 “Then find out whose son that young fellow is,” the king ordered.</p> <p>1Sam. 17:57 So when David returned after killing the Philistine, Abner took him and brought him to Saul, with the head of the Philistine still in his hand.</p> <p>1Sam. 17:58 Saul said to him, “Whose son are you, my boy?” And David answered, “The son of your servant Jesse the Bethlehemite.”</p>

<p>2. Targum Yonatan ad loc.</p>	<p>1Sam. 17:55 וְכִד חָזָא שָׂאוּל יְת דְּוִיד נְפִיק לְקַדְמוֹת פְּלִשְׁתָּא אָמַר לְאַבְנֵר רַב חֵילָא בְר מִן דִּין עוֹלִימָא אַבְנֵר וְאָמַר אַבְנֵר חַיִּי נַפְשֶׁךָ מַלְכָּא אִם יָדַע אָנָּה 1Sam. 17:56 וְאָמַר מַלְכָּא שְׂאֵל אֶת בְּר מִן דִּין עוֹלִימָא : 1Sam. 17:57 וְכִד תָּב דְּוִיד מְלֻמְקָטַל יְת פְּלִשְׁתָּא וּדְבַר יְתִיה אַבְנֵר וְאִיתְּנִיה לְקַדָּם שְׂאוּל וְרִישָׁא דְּפְלִשְׁתָּא בִּידֵיהּ : 1Sam. 17:58 וְאָמַר לִיה שְׂאוּל בְר מִן אֶת עוֹלִימָא וְאָמַר דְּוִד בְר עַבְדְּךָ יְשִׁי דְּמִבֵּית־לָחַם :</p>
<p>English translation by Eldon Clem</p>	<p>1Sam. 17:55 And when Saul saw David go out toward the Philistine, he said to Abner the commander of his army, “Whose son is this young man, Abner?” Then Abner said, “By your life, O king, I do not know.” 1Sam. 17:56 Then the king said, “You, ask whose son is this young man.” 1Sam. 17:57 And when David returned from killing the Philistine, then Abner took him and brought him before Saul, and the head of the Philistine was in his hand. 1Sam. 17:58 Then Saul said to him, “Whose son are you, young man?” Then David said, “The son of your servant Jesse, who is from Bethlehem.”</p>
<p>3. Shmuel Bet (2Sam.) 17:25</p> <p>English translation according to NJPS version</p>	<p>2Sam. 17:25 וְאֶת־עַמְשָׂא שֵׁם אַבְשָׁלֹם תַּחַת יוֹאָב עַל־הַצָּבָא וְעַמְשָׂא בֶן־אִישׁ וְשֵׁמוֹ יִתְרָא הַיִּשְׂרָאֵלִי אֲשֶׁר־בָּא אֶל־אַבִּיגַיִל בַּת־נַחֲשׁ אֲחֹת צְרוּיָה אִם יוֹאָב :</p> <p>2Sam. 17:25 Absalom had appointed Amasa army commander in place of Joab; Amasa was the son of a man named Ithra the Israelite, who had married Abigail, daughter of Nahash and sister of Joab’s mother Zeruah.</p>
<p>4. Targum Yonatan ad loc.</p> <p>English translation by Eldon Clem</p>	<p>2Sam. 17:25 וְיָת עַמְשָׂא מְנִי אַבְשָׁלֹם חֲלָף יוֹאָב עַל חֵילָא וְעַמְשָׂא בְר גְּבַרְא וְשֵׁמִיהּ יִתְרָא יִשְׂרָאֵלִיָּה דְּעַל לְוָת אַבִּיגַיִל בַּת נַחֲשׁ אֲחֵתָהּ דְּצְרוּיָה אִמִּיהּ דִּיוֹאָב :</p> <p>2Sam. 17:25 Then Absalom appointed Amasa over the army in place of Joab. Now Amasa was the son of a man whose name was Ithra the Israelite, who had gone in to Abigail the daughter of Nahash, the sister of Zeruah, the mother of Joab.</p>
<p>5. Divrei HaYamim Alef (1Chr.) 2:17</p> <p>English: NJPS</p>	<p>1Chr. 2:17 וְאַבִּיגַיִל יִלְדָה אֶת־עַמְשָׂא וְאָבִי עַמְשָׂא יִתֵר הַיִּשְׁמְעֵאֵלִי :</p> <p>1Chr. 2:17 Abigail bore Amasa, and the father of Amasa was Jether the Ishmaelite.</p>
<p>6. Targum Divrei HaYamim ad loc.</p> <p>English: Christopher Dost</p>	<p>1Chr. 2:17 וְאַבִּיגַיִל יִלְדִית יֵת עַמְשָׂא וְאָבִי דְּעַמְשָׂא יֵתֵר יִשְׂרָאֵלִי וְהוּוּ צְוֹחִין לִיה יֵתֵר יִשְׁמְעֵאלָא מִטּוֹל דְּרִיזוּ יֵת חֲרָצוּי בְּסִיפָא לְמַסִּיעָא יֵת דְּוִיד הִי־כַעֲרַבָּא כַד בַּעַא אַבְנֵר לְמַרְחָקָא יֵת דְּוִיד וְכֹל גְּנִיסַת יְשִׁי דְּלֹא יִדְכּוֹן לְמִיעַל בְּקַהְלָא דְּהִי עַל־עִיֶּסְק רֹוֹת מִוֹאֲבִיתָא :</p> <p>1Chr. 2:17 Abigail bore Amasa, and the father of Amasa was Jether the Israelite, but they would called him Jether the Ishmaelite because he girded his loins with a sword to help David like an Arab, when Abner sought to banish David and the entire lineage of Jesse, which was not pure to enter into the congregation of the Lord on account of the matter of Ruth the Moabitess.</p>

7.
Yerushalmi
Yevamot 8:3

אלא על ידיה נתחדשה הלכה עמוני ולא עמונית
מואבי ולא מואבית. כתוב אחד אומר °ושמו ש"כ
יתרא הישראלי. וכתוב אחד אומר סיתר לכה"א
הישמעאלי. רבי שמואל בר נחמן אומר ישמעאלי י
היה זאת אמרת ישראלי. אלא שנכנס לבית דינו
של (ישעיה) ישי. ומצאו יושב ודורש פנו אלי
והושעו כל אפסי ארץ. ונתגייר ונתן לו את בתו.
ורבנין אמרין ישראלי היה ואת אמרת ישמעאלי.
אלא שחגר מתניו כישמעאלי ונעץ את החרב בבית
דין או נהרוג או נהרג או נקיים דברי רבי כל מי
שהוא עובר על הלכה זו בחרב זו אני הורגו. עמוני
ולא עמונית מואבי ולא מואבית. א"ר שמואל בר נחמן
אני אין לי אלא משנה °ותשב נעמי ורות המואביות ו

Independent
translation

One verse says, "a man named Ithra the Israelite", and another verse says, "Jether the Ishmaelite"...
The Rabbis say: he was an Israelite, yet you call him an 'Ishmaelite'? Because he girded his waist like an Ishmaelite and thrust the sword at court: kill or be killed or uphold my master's words, whosoever goes against this law I shall kill him with this sword. 'Amonite' and not Amonitess. 'Moabite' and not Moabitess.

בנתינה שרו^א אלא מהא ליכא למשמע
מינה: **מתני'** עמוני ומואבי אסורים
ואיסורן איסור עולם אבל נקבותיהם מותרות
מיד^ב מצרי ואדומי אינם אסורים אלא עד
שלשה דורות אחד זכרים ואחד נקבות ר"ש
מתיר את הנקבות מיד א"ר שמעון ק"ו
הדברים ומה אם במקום שאסר את הזכרים איסור עולם התיר את הנקבות
מיד מקום שלא אסר את הזכרים אלא עד שלשה דורות אינו דין
שנתיר את הנקבות מיד אמרו לו^א אם הלכה נקבל ואם לדין יש תשובה
אמר להם לא כי הלכה אני אומר: **גמ'** מנא ה"מ א"ר יוחנן דאמר קרא
יזכראות שאול את דוד ויצא לקראת הפלשתי אמר אל אבנר שר הצבא בן
מי זה הנער אבנר ויאמר אבנר חי נפשך המלך אם ידעתי ולא ידע
ליה והכתיב^ב ויאהבהו מאד ויהי לו נושא כלים אלא אאבוה קא משאיל
ואביו לא ידע ליה והכתיב^ג והאיש בימי שאול זקן בא באנשים ויאמר רב
ואיתימא רבי אבא זה ישי אבי דוד שנכנס באוכלוסא ויצא באוכלוסא^ד ה"ק
שאול אי מפרץ אתי אי מזרח אתי אי מפרץ אתי מלכא הוי^ה שהמלך פורץ
לעשות דרך ואין ממחין בידו אי מזרח אתי חשיבא בעלמא הוי מ"ט אמר
ליה שאל עליה דכתיב^ו וילבש שאול את דוד מדיו כמדתו וכתיב ביה
בשאול^ז משכמו ומעלה גבוה מכל העם א"ל דואג האדומי עד שאתה משאיל
עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו שאל עליו אם ראוי לבא בקהל אם לאו
מ"ט דקאתי מרות המואביה א"ל אבנר תנינא^ח עמוני ולא עמונית מואבי ולא
מואבית אלא מעתה^ט ממזר ולא ממזרת ממזר כתיב מוס זר^י מצרי ולא מצרית
שאני הכא דמפרש מעמא דקרא^י על^י אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים דרכו
של איש לקדם ולא דרכה של אישה לקדם היה להם לקדם אנשים לקראת
אנשים ונשים לקראת נשים אישתיק מיד^י ויאמר המלך שאל אתה בן מי זה העלם
התם קרי ליה נער הכא קרי ליה עלם הכי קא אמר ליה הלכה נתעלמה ממך
צא ושאל בבית המדרש שאל אמרו ליה עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית

אקשי להו דואג כל הני קושייתא אישתיקו
בעי לאכרוזי עליה מיד^א וועמשא בן איש
ושמו יתרא הישראלי אשר בא אל אביגיל בת
נחש וכתיב^ב יתיר הישמעאל אמר רבא
מלמד שחגר חרבו כישמעאל ואמר כל מי
שאינו שומע הלכה זו ידקר בחרב כך
מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי
^ג עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית ומי
מהימוז והאמר רבי אבא אמר רב^ד כל

Translation
by J. Neusner,
The Babylonian
Talmud: A
Translation and
Commentary,
Hendrickson
Publishers: 2005

Mishna
A. The male Ammonite and Moabite are prohibited [from entering the congregation of the Lord (Deu. 23:4)], and the prohibition concerning them is forever.
B. But their women are permitted forthwith.
 ...
Gemara
I.1 A. What is the scriptural basis for these rules?
 B. Said R. Yohanan, "Said Scripture, 'And when Saul saw David go forth against the Philistine, he said to Abner, captain of the host: Abner, whose son is this youth? And Abner said, As your soul lives, o King, I cannot tell' (1Sa. 17:55)."
 C. *But didn't Saul know him? Surely it is written, "And he loved him greatly and he became his armor bearer' (1Sa. 16:21). Rather, he was asking about the father.*

- D. *But didn't he know the father? 'And is it not written: "And the man was an old man in the days of Saul, stricken in years among them" (1Sa. 17:12), and said Rab, or some say, R. Abba, said, "This referred to the father of David, who came in with an army and went out with an army." So this is what Saul meant: "Whether he derives from Peretz, or whether he derives from Zerah. If he derives from Peretz, he will be king, for a king may exercise the right of eminent domain and none can stop him [M. San. 2:4B]. Whether he derives from Zerah, he will be will be only an eminent authority."*
- C. *How come he said to him, "Make inquiries concerning him"?*
- D. *Because it is written, "And Saul dressed David with his clothing" (1Sa. 17:38), because he was the same size, and concerning Saul it is written, "From his shoulders upward he WAS taller than any of the people" (1Sa. 9:2).*
- E. *Said Doeg the Edomite to Saul, "Rather than asking concerning him whether or not he is worthy of the throne, ask whether he is worthy even of entering the community of Israel or not."*
- F. *"How come?"*
- G. *"Because he comes from Ruth the Moabite."*
- H. *Said Abner to Doeg, "We have learned as a Tannaite statement: [Invalid are] 'An Ammonite'? (Deu. 23:40, and not a female Ammonite, 'a Moabite' and not a female Moabite."*
- I. *"Well, in that case [since women are not covered by the prohibition], how about accepting the offspring of not a mamzer but at least of a female mamzer?"*
- J. *"What is written is mamzer, meaning, any objectionable person [without regard to gender]."*
- K. *"So does the reference to Egyptian [at Deu. 23:8) exclude Egyptian women?"*
- L. *"That case is different, for Scripture spells out the consideration involved: 'Because they did not meet you with bread and water' (Deu. 23:5) — it is customary for men to go out and meet travels, not for women."*
- M. *"Well, the men should have met the men, but the women should have met the women."*
- N. *He shut up.*
- O. *"Thereupon the king said [to Doeg], Ask whose son this boy is" (1Sa. 17:56).*
- P. *Elsewhere he calls him a youth but here he calls him a boy?*
- Q. *This is what he said to him, "There is a law that you have missed. Go and ask in the school house."*
- R. *He asked. They said to him, "[Invalid are] 'An Ammonite'? (Deu. 23:40, and not a female Ammonite, 'a Moabite' and not a female Moabite."*

Yevamot 77a

- S. *But when Doeg laid before him all of these objections [that we have now spelled out], they fell silent.*
- T. *He wanted to make a public declaration against David [as the son of a Moabite woman, unfit in line with Deu. 23:4]. Forthwith: "now Amaza was the son of a man named Ithna the Israelite who went in to Abigail, daughter of Nahash" (2Sa. 17:25). But elsewhere: "Jether the Ishmaelite" (1Ch. 2:17). Said Raba, "This teaches that he strapped on his sword like Ishmael and said, 'Whoever will not obey this law will be stabbed with this sword: 'so have I received as a tradition from the court of Samuel of Ramah: "[Invalid are] 'An Ammonite'? (Deu. 23:40, and not a female Ammonite, 'a Moabite' and not a female Moabite.'""*